

EV100 Kärkla keskväljaku arhitektuurivõistlus

ŽÜRII PROTOKOLL

ŽÜRII KOOSSEIS:

Žürii esimees: Georg Linkov, Hiiu vallavanem

Žürii liikmed:

Jürgen Vahtra, Hiiu valla arhitekt / planeeringute peapetsialist

Milvi Soodla, Kärkla Turu juhataja

Elmo Harjak, Hiiumaa Ettevõtjate Liit

Kalle Vellevoog, Eesti Arhitektide Liit

Laur Pihel, Eesti Arhitektide Liit

Margit Mutso, Eesti Arhitektide Liit

Toomas Tammis, Eesti Arhitektide Liit

Protokollis: Ingrid Kormašov

KOOSOLEKU TOIMUMISAEG:

01.04.2015 12:00 – 17:15

KOHT: Hiiu Vallavalitsus, Keskväljak 5a, Kärkla

Arutelul osalesid eksperdid:

Dan Lukas, Muinsuskaitseamet

Tiit Harjak, Maanteeamet

Ott Lambing, kunstnik

Konkursi eesmärk

Arhitektuurivõistlus on avatud riigihanke ideekonkurss linnaruumi arhitektuurse eskiisprojekti saamiseks. Võistlus korraldatakse parima ruumilise lahenduse leidmiseks Kärkla keskväljakule ja seda ääristavate tänavatele, eesmärgiga koostada lahenduse alusel keskväljaku ja seda ümbritseva avaliku ruumi ehitusprojekt.

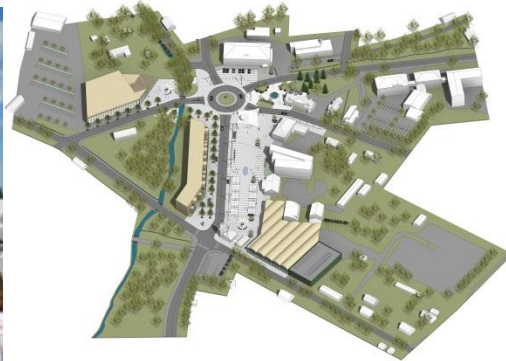
Võistluse tähtajaks 17.03.2015 kell 16:00 esitati 12 ideekavandit, mis kõik kvalifitseerusid.

Enne võistlustöödega tutvumist toimub lühike arutelu. Mida vald võistluselt ootab, mis on põhiküsimus? Peamine eesmärk on vahetada autod jalakäijate vastu. Praegune lahendus, ebamäärane liikluspind, ei kutsu jalakäijaid ja kergliiklejaid seda kasutama, väljak ei toimi keske kohtumispaigana, autod suruvad inimesed välja. Ajalooliselt on väljaku ala välja kujunenud kuue tee ristumiskohast, siia moodustub telg: sadam – vana vabriku väljak – keskväljak. See ruum on vaja ellu äratada ja loogiliselt tööle panna. Soovitakse võimendada kohalikku ettevõtlust, eelkõige igapäevast jaekaubandust, lisaks lahendada kõike turuga seonduvat. Väljakuäärne hoonestus võiks olla tihedam, neisse majadesse võiks tulla äritegevus. Ettevõtluse seisukohalt on oluline parkimise teema. Ala tuleviku määrab tegelikult see, kas plaanitud uue kultuurikeskuse ja uue turuhoone ehitus realiseerub, kas need ehitatakse võistlusalale lähiaastate jooksul.

HINNANGUD IDEEKAVANDITELE:

/kavandite järjestus on alfabeetiline/

HIIU VÄRAV

Võistlustöö keskne motiiv on ajaloolise kuue tee ristumiskohta planeeritud ringtee. Ka Allika tn lõpeb väljakul (praegu kultuurimaja all).

See on üks vähestest töödest, kus on väljaku äärde planeeritud suhteliselt suur uus hoonemaht. Lahendusega avatakse turg väljakule. Sõidutee on viidud väljakust lääne poole. Väljak on jagatud kaheks fookuspunktiks ja on võimaldatud jalakäijasõbralikku parkimist. Suurema ürituse jaoks on võimalik parkla kasutusele võtta ja nii väljakut suurendada.

Miinused: puudub tugev ruumiline idee, uued hooned ei toeta kompaktselt väljaku moodustumist. Mõte on olnud anda hoonestusega väljakule seinad, kuid väljak jääb kahele poole sõiduteed, oja on eraldatud ärihoonega. Pakutud 3 korruseline pikk hoonemaht ei arvesta olemasoleva hoonestuse mastaabiga. Pool väljakust on sisuliselt parkla. Kultuurimaja seotus väljakuga on nõrk, pigem tekib talle ette oma väljak. Läbiv liiklus (ringtee) teeb keeruliseks kooli ruttavate laste liikumise (Allika tänava suunalt). Kergliiklustee on planeeritud ringi lähedale – see ei vasta normidele, tegelikkuses läheks kergliiklusring oluliselt suuremaks – jalakäijate liikumine muutub seeläbi aga väga ebamugavaks.

KIVI, PABER, KÄÄRID

Idee on tsonerida väljak erinevate pinnakatete ja kergpaviljonide abil. Edelast on toodud uus kultuurimaja võimalikult lähedale väljakule, kagust jõuab väljakuni turuhoone.

Töös on selge tsonering, ruumiliselt on idee hästi loetav ja terviklik.

Väljaku lahendusega ei ole suletud nähtavust olemasolevatele väärtuslikele hoonetele.

Loodud on ruum, kus viia läbi üritusi. Eriti tugev on idee tuua kultuurimaja üle oja ning avada väljakule.

Töös ei ole lahendatud parkimisküsimusi. Funktsionaalselt on küsitav avatud paviljonide kasutus – mis juhtub talvisel ajal, kes neid peaks hooldama, kui kaua puitpaviljonid meie kliimas vastu peavad? Avatud paviljonid loovad palju erinevaid võimalusi (väliturg, välilava, jalgrattaparkla, välikohvik jm) suveperioodil, kuid mida seal teha oktoobrist aprillini? Liikluse lahendus on sobiv.

KOHVITAJAD

Väga teistmoodi töö, mille autorid on seisukohal, et olemasolev keskkond ei sobi ja pakuvad välja pseudoajaloolise linnasüdame. Autorid lähenevad objektile nagu teatri- või filmikunstnikud ja tulemuseks ongi pigem filmi võtteplats pseudofassaadidega kui nüüdisaegne arhitektuur. Idee ei saa žüriilt heakskiitu.

KRAATER

Välja on pakutud idee luua sõiduteest puistee, mis jääb väljaku ühte serva ning jagada väljak kraatri motiividega erinevateks tsoonideks. Paraku on kahe sõidurea vahele surutud puistee suures ulatuses jälakäijatele kasutuskõlbmatu - tupik, mis kuhugi ei vii.

Kerkib küsimus - mis peaks väljakut n-ö toitma? Seda võiks teha kas kultuurimaja, Konsumi hoone või turg, kuid kõik mainitud ehitised jäävad väljakust eemale. Lahendus mõjub fragmentaarselt, väljak on just nagu tükikeste kaupa lahendatud. Ei teki tervikut.

Liikluse seisukohalt on liikumine keeruline. Uus tn –Allika tn – Rookopli tänavate sõlm on lahendamata ja turu parkimine on tasakaalust väljas. Hea mõte on suveperioodiks Põllu tänava ots autodele kinni panna.

KÄRRDAL

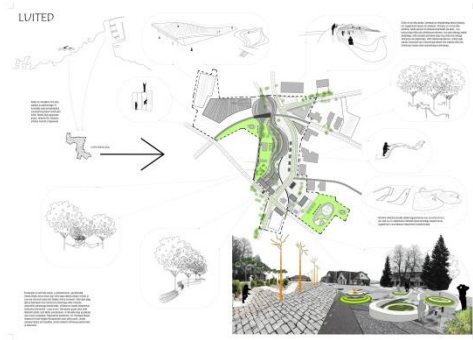
Pikk väljak on liigendatud ühe suurema hoonega, mis jagab jalakäijate ruumi lõunapoolseks suve- ja põhjapoolseks talveväljakuks. Žürii peab seda heaks lahenduseks, mis muudab väljaku suurust Kärddale mastapsemaks. Turg, mis tagab inimeste liikumise, on toodud keskplatsile, kultuurimaja on kahjuks väljakust eraldiseisvalt lahendatud. Turul on võimalus tulevikus laieneda. Väljakutele tekib kaks seina, olemasolevad hooned jäävad valdavalt väljaku äärde.

Töö tugevus on ühtlasi selle nõrkus – kui turuhoonet ei ehitata, siis jääb ka platsi lahendus puudulikuks. Väikestel platside puhul võib tekkida küsimus, et kas sinna jääb piisavalt ruumi suuremate kontsertide, paraadide, tänavakorvpalli jms tarvis. Žürii pakub siinkohal välja omapoolse lahenduse – paigutada avatud hoone relssidele, nii, et seda on võimalik vastavalt vajadusele kas lõuna või põhja poole liigutada.

Praegu üks aktiivsemaid hooned - Konsumi hoone – jääb väljakumelust parkimisalaga eraldatuks. Samas on see mugav lahendus autoga poe küllastajatele.

Töös on lahendatud õpilaste põhiline liikumissuund (riigigümnaasiumi poole), liikluses on tõstetud pinnad ülekäiguradadel.

LUITED

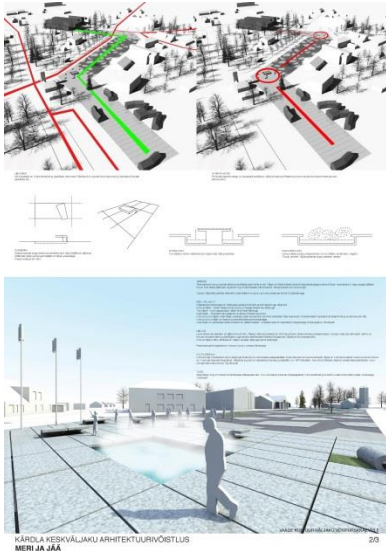
Töö erineb väga teistest tööd selle poolest, et vabakujuline jalakäijate ala on viidud läänepoole ning suhestatud oja ja haljasalaga. Lahendus ei tööta hästi, kuna see ala jääb päikese eest varjatuks (suured puud) ning samuti ei saa ta nõ toitu keskväljaku hoonestuselt. Samas annab see lahendus võimaluse siduda väljak orgaaniliselt kultuurimajaga.

MERELE

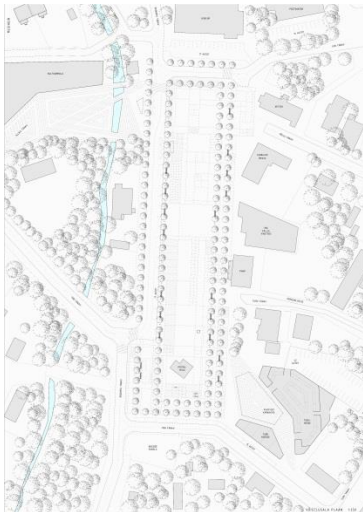
Töös koondatakse sarnaselt mitme teise tööga liiklus praeguse väljakuruumi lääneserva ning luuakse seeläbi võimalus suhteliselt suureks ning autovabaks tsooniks olemaolevate äri- ja kontorihoonete ees väljaku idaserval. Kahjuks ei loo edasine töö uue väljakuruumi tzoneerimisel ning kujundamisel senisest olulisel määral selgemat ning väärtuslikumat ruumilist tervikut ning kavandatud lahendus jääb katkendlikuks ja olemasoleva linnastruktuuri suhtes üsna juhuslikuks. Miinuseks on kindlasti ka praeguse kaubakeskuse hoone jäämine uue installatsiooni varju. Liikluse mõttes ei ole lahendus tänases kontekstis vale ning ürituse ajaks saab liikluse sulgeda. Töö eeldab kultuurikeskuse valmimist sündmusteväljaku samaaegselt, muidu jääks sündmusteväljak pidetuks.

MERI JA JÄÄ

Töös luuakse selge asukoht uuele väljakule ning liidetakse see vastastikku toetavalt kavandatava kultuurimaja ning turuga. Kahjuks ei lähe töö headelt lähtealustelt eriti kaugemale ning nii väljaku enda lahendus kui täpsemad seosed olemasoleva ja kavandatava hoonestusega jäävad väga pinnapealseteks.

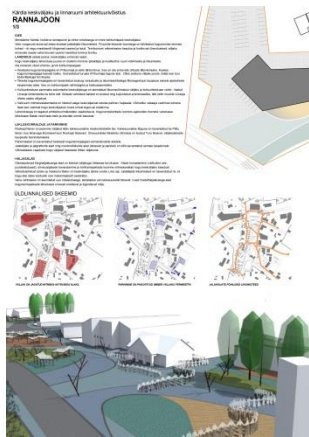
MESIHEIN

Töös kavandatud uus puudega ümbritsetud ristküliku kujuline väljak on iseseisvalt vaieldamatult selge ja ilus lahendus. Lahenduse lõplik piiritletus ja geomeetriline selgus on kahjuks ka selle suurimad puudused, mis ei võimalda arusaadavalt ja loomulikult viisil haakuda olemasoleva linnastruktuuriga. Kärdla senine linnaruumiline olukord moodustub peaaegu eranditult eraldiseisvatest majadest, mis asuvad sageli selgelt aedadega piiramatel kruntidel. See loob hõreda, ent kasutuselt mitmekülgse ning keeruka linnaruumi, millega

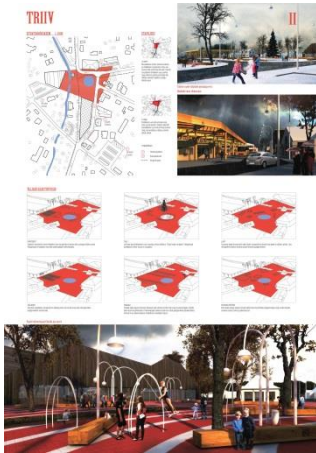
töös pakutud väljaku range riskülik hästi ei haaku. Otsus jätta uue väljaku perimeeter eemale kõigist hoonetest tekitab kõhklusi selle võimaliku kasutuse osas. Samuti jääb küsitavaks kahe uue ehitismahu, kultuurimaja ja turu selge isoleeritus tulevast väljaku ruumist nagu jääb segaseks ka nende seos ülejäänud linnaga. Positiivne on töös kindlasti selge ja hästi toimiv liikluslahendus, samuti väljaku erinevate kasutusvõimaluste analüüsimine ning kujutamine. Viimased käsitlevad siiski valdavalt suuremaid sündmusi ning ei veena kavandatud lahenduse igapäevases heas ja loomulikus toimimises.

RANNAJOON

Töös luuakse läbi autoliikluse koondamise senise väljakuruumi lääneserva võimalus uue linnaväljaku tekkeks Konsumi kaupluse ja endise tuletõrjemaja vahele. Uus linnaruum jagatakse erinevateks aktiivseteks aladeks. Kahjuks ei haaku töös välja pakutud jagamine hästi olemasoleva ruumilise olukorraga ning uue struktuuri osised jäävad pigem formaalseteks, olemasolevast linnakoest suhteliselt sõltumatuteks saarteks. Peaväljakust ei moodustu sel viisil arusaadavat ruumilist tervikut. Töö plussiks on tegelemine linnaruumis vajalike väikevormidega ja oskus näha ning kavandada erinevate sündmuste võimalikkust uuel platsil, kuid ruumiliselt ei loo väljapakutud lahendus sellisena siiski uut kvaliteeti. Liikluslahendus ja lisandunud parkimine väljaku põhjapoolses osas katkestab mitmed olulised kergliikluse suunad ning sunnib Kärkla läänepoolsetelt elamualadelt kooli minevaid lapsi käima läbi või ümber laiendatud parkimisplatsi praeguse Konsumi poe ees. Positiivne liikluslahenduses on Uue tn toomine ristmikule teistpidi, kuid see ei ole siiski terviklik lahendus.

TRIIV

Välja on pakutud lahendus, kus väljakuosa jääb põhja poole ning väljakut toetavad kohviku ja Konsumi hoone ning uus kultuurimaja. Väljakuga liitub turu ala, mis on toodud nurga tagant ala keskele. Üle keskväljaku toimub pidev liikumine ka sügistalvisel ajal – koolilapsed. Väljaku tugevat kontseptsiooni lõhuvad väljakust üle minevad sõiduteed.

Positiivne on parkimise viimine jalakäijate alast eemale (Tiigi tn).

Lahendus on üsna radikaalne ning tõmbab olemasolevale struktuurile n-ö kriipsu peale. Kohalikud elanikud leiavad, et olemasolevaid rakukesi tuleks pigem toetada, mitte lõhkuda. Parkimiskohti on vähe. Liikluse lahendusega tuuakse tänav Konsumi hoone ette. Ajaloolise hoonestuse mastaabiga mitteamestav turuhoone varjab väljakult vaated ajaloolisele tuletõrjehoonetele.

VÄIKESUUR

Töös esitatakse hea ja selge analüüs olemasolevast linnaruumist, selle logistilisest toimimisest ja seal leiduvatest tegevustest. Kahjuks ei jõua täpsest analüüsist lähtuvad tegevuste temaatilised liigitused ning jaotamised plaanil uue väärtusliku linnaruumini. Küsitavaks jääb ka pakutud täpse tzoneerimise ja tematiseerimise tarvilikkus ning võimalikkus väikelinna

skaalas, kus ühe hoone ostu-müügi tehing ning uues funktsioonis kasutuselevõtt võib konkreetse väljakuäärse tsooni kasutust radikaalselt muuta. Samuti ei aita sõidutee nihutamine praeguse väljaku keskele iseenesest luua parema kvaliteediga linnaruumi, vaid nõuaks edasisi täpsemaid plaane ruumi organiseerimiseks millegi enama kui võimaluste nimetamisega.

Žürii hinnang kvalifitseeritud ideekavanditele.

Teise vooru ja auhinna vääriliseks valiti järgmised tööd:

Kivi, paber, käärid

Kärrdal

Mesihein

Triiv

OTSUS:

Pärast arutelu ja ideekavandite võrdlemist otsustati nende järjestus konsensuslikult. Žürii otsustas määrata preemiad järgnevalt:

I koht, 5500 eurot	KÄRRDAL
II koht, 4500 eurot	KIVI, PABER, KÄÄRID
III koht, 3000 eurot	TRIIV
Ergutuspreemia, 2000 eurot	MESIHEIN

Žürii kommentaarid võidutööle:

Võidutöö KÄRRDAL puhul sai otsustavaks võimalus luua väljakule uus multifunktsionaalne hoone, mille abil on võimalik luua sobiva suurusega väljakuid. Kõlama jäi mõte muuta hoone relssidel liigutatavaks, mis annaks kohale väga erilise linnaruumilise mõtte. Sellest võiks tulevikus saada üks Hiiumaa vaatamisväärsusi. Selle hoone tarvis tuleks välja kuulutada eraldi arhitektuurivõistlus.

Žürii soovitus on tuua ka kultuurimaja rohkem väljaku äärde, anda läbi planeeringu ehitusõigus vähemalt ojani.

Žürii leidis, et kuna kavandatud Uus tänav läbib suures osas Konsumi kinnistut, siis võib olla vajadus tänava nihutamiseks lõuna poole ning poolitada parkla. Ideekavandiga pakutud Konsumi esise lahenduse realiseerumine sõltub suures osas detailplaneeringu koostamise käigus saavutatavatest kokkulepetest.

Võitnud ideekavandite märgusõnad kuulutatakse välja 2. aprillil. Võitjate avalikustamine toimub 10. aprillil kell 12.00 Kärddlas.

/allkirjastatud digitaalselt/

Georg Linkov
Jürgen Vahtra
Milvi Soodla
Elmo Harjak
Kalle Vellevoog
Laur Pihel
Margit Mutso
Toomas Tammiss